

Τα μαθήματα του διδ. Μιχάλη Πάγκαλου για το χειμερινό εξάμηνο 2018/19 θα ξεκινήσουν ως ακολούθως: Το μάθημα ΦΣ 111: Γνωσιοθεωρία-Μεταφυσική (Ε' εξάμηνο) την Δευτέρα 8 Οκτωβρίου 2018, 6-9, αμφιθ. 427 και β) το μάθημα-σεμινάριο ΦΣ 126: Ερμηνευτική (Ζ' εξάμηνο) την Πέμπτη 11 Οκτωβρίου 2018, 3-6, αίθ. 639

ΦΣ 111 Γνωσιοθεωρία-Μεταφυσική
Διδάσκων: Μιχάλης Πάγκαλος
Ενδεικτική περιγραφή

1η παράδοση

Εισαγωγή. Η αρχή της Μεταφυσικής. Ο Σωκράτης, η έννοια και η αποστολή της φιλοσοφίας. Πλάτων, η αλληγορία του Σπηλαίου. Θεωρία των ιδεών. Οι ρίζες του μεταφυσικού και γνωσιοθεωρητικού δυϊσμού.

2η παράδοση

Θεωρία των ιδεών (συνέχεια). Αριστοτέλης, τελεολογία και αίτια. Θεωρία του υλομορφισμού. Θωμάς Ακινάτης.

3η παράδοση

Ντεκάρτ, Λόγος περί της μεθόδου, Στοχασμοί περί της πρώτης φιλοσοφίας. Αποδείξεις για τον Θεό. Η εγωλογία και η στροφή στη «εμπειρία μου». Το ρήγμα στον ρεαλισμό. Ο Πασκάλ αντίπαλος του Ντεκάρτ.

4η παράδοση

Από τον εμπειρισμό του Λοκ στον σκεπτικισμό του Χιουμ. Ιδεαλισμός. Η επανεμφάνιση του σκεπτικισμού. Η χιουμιανή έννοια της συνήθειας.

5η παράδοση

Από τον Χιουμ στον Καντ: μπορούμε να γνωρίσουμε μόνο τα φαινόμενα.

6η παράδοση

Στις ρίζες του υπαρξισμού: Κίρκεγκωρ.

7η παράδοση

Νίτσε, μηδενισμός και αθεΐα: το τέλος της μεταφυσικής παράδοσης.

8η παράδοση

Η μεταφυσική ως οντολογία: Χάιντεγκερ το «εδώ-είναι» και η μέριμνα.

9η παράδοση

Από την οντολογία στον υπαρξισμό. Ζ. Π. Σαρτρ: ο θάνατος ως «τρύπα στο είναι». Η αντικειμενοποίηση του «εγώ» μέσω του «άλλου»

10η παράδοση

Ανατρέποντας τον Χάιντεγκερ: Λεβινάς, ο άλλος στο ίχνος του Θεού. Η επιστροφή της Μεταφυσικής ως ηθικής.

11η παράδοση

Λεβινάς (συνέχεια). Αλασαντιρ Μακιντάιρ: κριτική στον Λεβινάς. Η έννοια της ιστορικότητας. Χαρακτήρας και κοινωνική ταυτότητα. Μια ενδεχόμενη απάντηση του Λεβινάς στην κριτική του Μακιντάιρ.

12η παράδοση

Από τον Μακιντάιρ στον Βιτγκενστάιν: η έννοια της πρακτικής.

13η παράδοση

Βιτγκενστάιν: από το «γνωρίζω» στο «πράττω»: το πρακτικό υποκείμενο ως υπέρβαση του μεταφυσικού και γνωσιοθεωρητικού δυϊσμού. Σιμόν Βέιλ: η οδύνη ως το μεταφυσικό βάθος του πραγματικού.

Το μάθημα θα εξετασθεί με γραπτές εξετάσεις. Η εξεταστέα ύλη και παραδείγματα ερωτήσεων θα αναρτηθούν εγκαίρως από τον διδάσκοντα.

Ενδεικτική βιβλιογραφία στον Εύδοξο

- 1) Ρενέ Ντεκάρτ [René Descartes], Στοχασμοί περί της πρώτης Φιλοσοφίας, μτφρ. Βαγγέλης Βανταράκης, Εκκρεμές, 2003. Κωδικός Βιβλίου στον Εύδοξο: 43100.
- 2) Ζαν Πωλ Σαρτρ [Jean Paul Sartre], Το Είναι και το Μηδέν, μτφρ. Κωστή Παπαγιώργη, Παπαζήσης, 2007. Κωδικός Βιβλίου στον Εύδοξο: Κωδικός Βιβλίου στον Εύδοξο: 30448.
- 3) Ludwig Wittgenstein, Φιλοσοφικές Έρευνες, μτφρ. Πάυλος Χριστοδουλίδης Παπαζήσης, 1977. Κωδικός βιβλίου στον Εύδοξο: 30491.

ΦΣ 126 Ερμηνευτική

Διδάσκων: Μιχάλης Πάγκαλος

Ενδεικτική περιγραφή

Στο μάθημα της Ερμηνευτικής, θα επιχειρήσουμε να προσπελάσουμε τους κύριους εκπροσώπους της φιλοσοφικής ερμηνευτικής του 20 αιώνα, εστιάζοντας στο πρόβλημα της προσωπικής ταυτότητας και του εαυτού. Πώς τίθεται το ερμηνευτικό πρόβλημα του εαυτού; Στέκει η έκφραση «έχω έναν εαυτό»; Μπορεί η προσωπική αντωνυμία να ουσιαστικοποιηθεί, όπως στην έκφραση, «το εγώ»; Μπορούμε, στον πληθυντικό, να μιλήσουμε για «εαυτούς»;

Εκινώντας από την Ερμηνευτική φιλοσοφία του Πωλ Ρικαίρ, θα επιχειρήσουμε να αναλύσουμε το ζήτημα, τους γρίφους και τα παράδοξα της έννοιας του «εαυτού». Στο δρομολόγιό μας αυτό προς τον «εαυτό» θα σταθούμε στη σκέψη του Βενσάν Ντεκόμπ, του Άλασνταϊρ Μακιντάϊρ, του Ρίτσαρντ Ρόρτυ, του Τσαρλς Ταίυλορ και, βεβαίως, του Λούντβιχ Βιτγκενστάιν.

Το μάθημα θα εξεταστεί με ατομική εργασία.

Ενδεικτική βιβλιογραφία στον Εύδοξο

- 1) Πωλ Ρικαίρ [Paul Ricoeur], Η αφηγηματική λειτουργία, μτφρ. Βαγγέλης Αθανασόπουλος, Καρδαμίτσας, 1990. Κωδικός βιβλίου στον Εύδοξο: 24408.
- 2) Τσαρλς Ταίυλορ [Charles Taylor], Πηγές του Εαυτού, Η γένεση της νεωτερικής ταυτότητας, μτφρ. Ξενοφών Κομνηνός, Τνδικτος 2007. Κωδικός Βιβλίου στον Εύδοξο: 1887.
- 3) Τσαρλ Ταίυλορ [Charles Taylor], Μια Κοσμική Εποχή, μτφρ. Ξενοφών Κομνηνός, Τνδικτος, 2013. Κωδικός Βιβλίου στον Εύδοξο: 33156088.